

PM

Alkoholkonsumtionen i Sverige 2018

Preliminära uppgifter

Björn Trolldal

Mars 2019

Sammanfattning

Huvudsyftet med Monitormätningarna är att varje år beräkna den totala alkoholkonsumtionen i Sverige. Detta görs genom att summera den registrerade delen av konsumtionen med den oregistrerade delen. De resultat som presenteras i detta pm för 2018 är emellertid preliminära. Detta beror på att de officiella uppgifterna om restaurang- och folkölsförsäljningen för 2018 inte varit tillgängliga inför publiceringen. Dessa uppgifter har därför skattats med utgångspunkt från tidigare års data. Alla uppgifter i detta pm avser, eller är baserade på, liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre. En rapport med definitiva uppgifter publiceras i september 2019.

Den totala alkoholkonsumtionen

- Den totala konsumtionen sjönk under 2018 med ungefär 2 % jämfört med 2017.
- Under 2018 uppgick den totala konsumtionen till drygt 8,8 liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre.
- Under 2018 ökade Systembolagets försäljning, liksom den uppskattade konsumtionen på restauranger. Folkölsförsäljningen beräknas ha varit relativt stabil under 2018 jämfört med 2017.
- Under 2018 sjönk resandeförseln jämfört med året innan. Även köp av smugglad alkohol visar på en viss minskning.
- Jämfört med 2009, det vill säga under en tioårsperiod, har den totala konsumtionen minskat med ungefär 7 %.
- Under 2018 stod den registrerade delen för knappt 82 % av den totala konsumtionen, vilket är en ökning med tre procentenheter jämfört med 2017. Den oregistrerade delen stod för drygt 18 %.

De registrerade delarna av konsumtionen

- Systembolagets andel av den totala alkoholkonsumtionen uppgick under 2018 preliminärt till 65,6 %, vilket är en ökning med knappt 3 procentenheter jämfört med året innan. Därefter följer försäljning på restauranger med en andel på 10,6 % och folkölsförsäljningen som stod för 5,4 % av den totala konsumtionen.
- Den registrerade konsumtionen uppgick under 2018 till ungefär 7,2 liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre. Det är en ökning med cirka 2 % jämfört med 2017. Under den senaste 10-årsperioden har den registrerade delen av konsumtionen minskat med drygt 1 %.

De oregistrerade delarna av konsumtionen

- Den oregistrerade delen av konsumtionen uppgick under 2018 till drygt 1,6 liter ren alkohol, vilket är en nedgång jämfört med 2017 då den uppgick till 1,95 liter. Det motsvarar en minskning med cirka 16 %.
- Nedgången beror framförallt på den minskade resandeförseln. Den sjönk med ungefär 25 %.
- Köp av smugglad alkohol sjönk med cirka 6 %.
- En bidragande orsak till dessa nedgångar är med stor sannolikhet den kraftiga försvagningen av den svenska kronan i förhållande till Euron.
- Internethandeln minskade något medan hemtillverkningen ökade, men dessa delmängder är små. (Internethandeln avser alla köp via internet förutom de som sker via Systembolaget.)
- Under de senaste tio åren, det vill säga jämfört med 2009, har den oregistrerade delen av konsumtionen sjunkit med cirka 27 %.
- Av de oregistrerade delmängderna var resandeförselns andel störst med ungefär 10,4 % av den totala konsumtionen under 2018, följt av köp av smugglad alkohol med 4,4 %. Hemtillverkningen stod för 2,5 % och internethandeln för 1,2 %.

Inledning

Den registrerade delen av konsumtionen utgörs av alkohol som säljs inom landet, på Systembolaget, restauranger och i livsmedelsbutiker (folköl). Denna del kallas för ”registrerad” eftersom försäljningen via dessa kanaler finns statistikförd hos Systembolaget, Folkhälsomyndigheten och Sveriges Bryggerier.

Den oregistrerade delen består av alkohol som förs in i landet i samband med resor, hemtillverkning, köp av smugglad alkohol och köp via internet. Den delen av konsumtionen kartläggs med hjälp av Monitormätningarnas löpande frågeundersökning som omfattar cirka 18 000 personer per år.

Eftersom de oregistrerade mängderna som fångas in i denna undersökning av olika skäl är lägre än de faktiska nivåerna, bland annat till följd av bortfall och underrapportering, genomförs vissa korrigeringar. Dessa korrigeringar baseras på frågor om hur mycket alkohol respondenterna har köpt på Systembolaget.

Respondenternas uppgivna mängder köpt alkohol på Systembolaget jämförs med den faktiska försäljningen. Generellt sett så underrapporterar respondenterna sina köp på Systembolaget. Skillnaden mellan respondenternas uppgivna köp och Systembolagets faktiska försäljning används som en uppräkningsfaktor för att korrigera de olika delmängderna oregistrerad alkohol, det vill säga resandeförd alkohol, köp av smugglad alkohol, köp via internet samt hemtillverkning av vin och öl.

I uppräknningen tas också hänsyn till att de oregistrerade delmängderna i varierande utsträckning är koncentrerade till dem som dricker allra mest, en grupp som är överrepresenterad i undersökningens bortfall. För en mer detaljerad beskrivning av den metodik som används i Monitormätningarna hänvisas till CAN:s rapport 175 (Trolldal & Leifman, 2018).

I detta pm betonas framförallt uppgifter för den senaste tioårsperioden, men i figurerna redovisas uppgifter för hela den period som Monitormätningarna har pågått, det vill säga perioden 2001–2018. För tabeller med uppgifter för åren 2001–2008 hänvisas till tabellbilagan till CAN-rapport 175 (CAN, 2018).

Uppgifterna för 2018 är preliminära. Några officiella uppgifter om restaurang- och folkölsförsäljningen för 2018 har inte funnits tillgängliga vid tidpunkten för publiceringen av detta pm. Dessa uppgifter har därför beräknats med utgångspunkt från tidigare års data över försäljningen.

De preliminära uppgifterna om volymer i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre är angivna med en decimal för 2018. De procentuella förändringar som redovisas är dock baserade på två decimaler även för detta år. I dryckeskategorin cider ingår även blanddrycker.

En utförlig rapport med definitiva uppgifter för 2018 kommer att publiceras i september 2019. Rapporten kommer att ersätta detta pm.

Resultat

Registrerad, oregistrerad och total alkoholkonsumtion

I figur 1 och i tabell 1 redovisas den totala konsumtionen i landet uppdelat på registrerade och oregistrerade delmängder. Resultaten för 2018 är som nämnts tidigare preliminära.

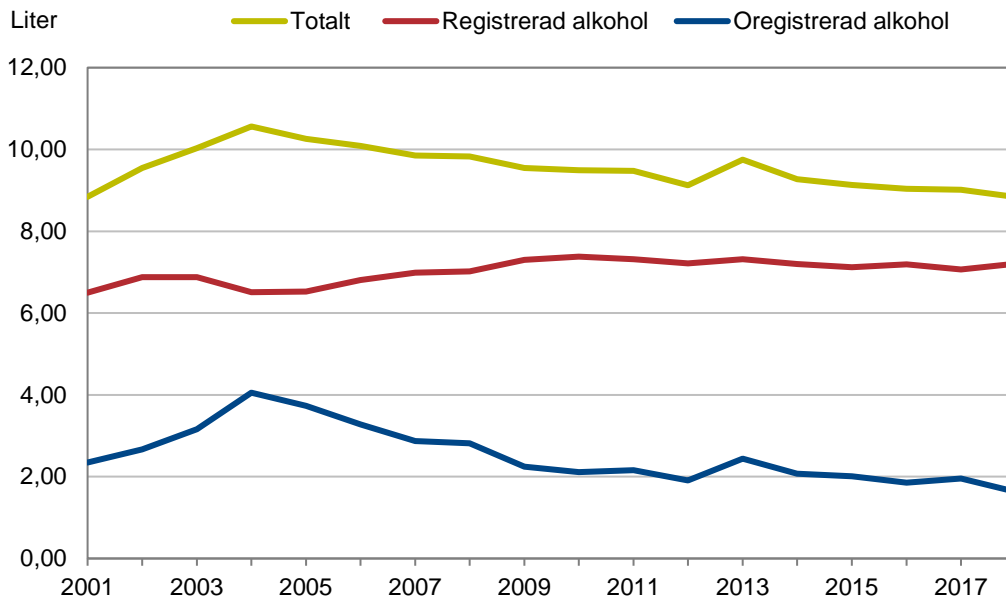
Den totala konsumtionen uppgick under 2018 till drygt 8,8 liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre. Det är en minskning med ungefär 2 % jämfört med 2017 då konsumtionen låg på 9,02 liter.

Den registrerade delen har legat på en relativt stabil nivå under flera år. Under 2018 uppgick den till 7,2 liter ren alkohol, vilket är 2 % mer än året innan. Jämfört med 2009, det vill säga under en tioårsperiod har den registrerade delen minskat med drygt 1 %.

Systembolagets försäljning, som är den enda definitiva uppgiften i detta pm, ökade under 2018 med 2,2 % jämfört med 2017, mätt i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre. Från 5,67 till 5,79 liter. Samtliga dryckeskategorier utom starkvin ökade. Starkölet steg med 4,9 %, spritdrycker med 1,1 % och vin med 0,8 %. Cider ökade med 10,7 % medan starkvinet sjönk med 3,9 %. Under den senaste tio årsperioden, mellan 2009 och 2018, har Systembolagets försäljning ökat med 0,5 %.

Restaurangförsäljningen beräknas ha stigit med drygt 2 % samtidigt som de preliminära uppgifterna om folkölsförsäljningen visar på en minskning med cirka 0,5 % under 2018 jämfört med 2017.

Under 2018 uppgick den oregistrerade delen av konsumtionen till ungefär 1,6 liter ren alkohol, vilket är en minskning med cirka 16 % jämfört med året innan. Denna nedgång beror framförallt på en minskad resandeförsel. Den sjönk med ungefär 25 %. Även köp av smugglad alkohol sjönk. Den minskningen uppgick till 6 %. En bidragande orsak till dessa nedgångar är med stor sannolikhet den kraftiga försvagningen av den svenska kronan i förhållande till Euron.

Figur 1. Den totala alkoholkonsumtionen i Sverige under perioden 2001–2018. Oregistrerad, registrerad och total konsumtion i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre. Uppgifterna för 2018 är preliminära.

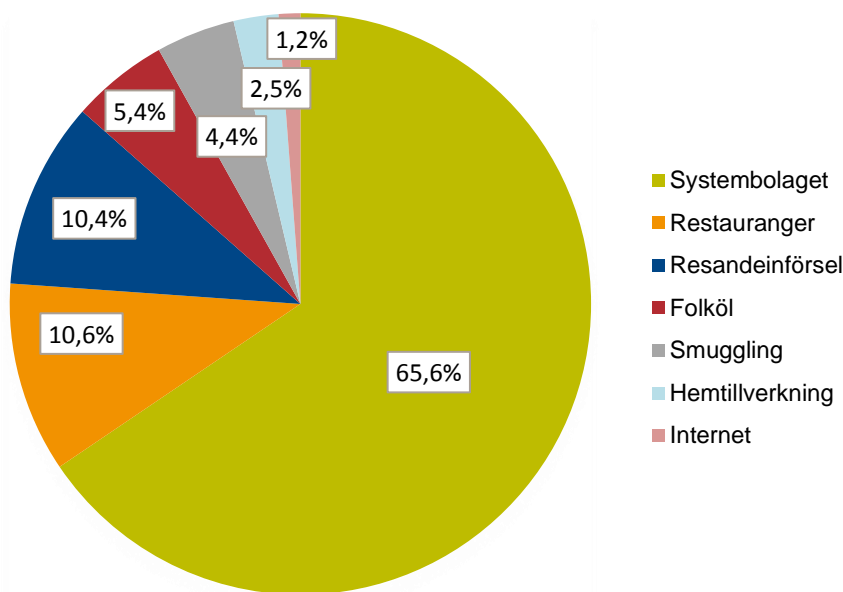
Internethandeln sjönk något medan hemtillverkningen ökade något. Dessa delmängder är dock små, se figur 2. Internethandeln avser alla köp via internet förutom de som sker via Systembolaget.

Under de senaste 10 åren har den oregistrerade delen totalt sett sjunkit med ungefär 27 %.

Av de registrerade delmängderna var Systembolagets andel störst med preliminärt 65,6 % under 2018, se figur 2. Därefter följer försäljning på restauranger med 10,6 % och folkölsförsäljningen med 5,4 % av den totala konsumtionen.

Av de oregistrerade delmängderna var resandeförseln störst med preliminärt 10,4 % av den totala konsumtionen, följt av köp av smugglad alkohol med 4,4 %. Hemtillverkningen stod för 2,5 % och internethandeln för 1,2 %. (Exakt hur stora de olika andelarna slutligen blir återstår dock att se i väntan på de definitiva uppgifterna om restaurang- och folkölsförsäljningen.)

Under 2018 utgjorde den registrerade försäljningen knappt 82 % av den totala konsumtionen och följaktligen stod de oregistrerade källorna för drygt 18 %.

Figur 2. Den totala alkoholkonsumtionen i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, fördelad på olika ursprungskällor i procent, 2018. Preliminära uppgifter.

Tabell 1. Alkoholkonsumtionens olika delmängder i Sverige i antal liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, 2009–2018. Preliminära uppgifter för 2018.

Delmängd	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Totalt	9,54	9,50	9,47	9,12	9,75	9,27	9,13	9,04	9,02	8,8
Registrerat	7,30	7,38	7,32	7,21	7,32	7,20	7,12	7,19	7,06	7,2
Systembolaget	5,76	5,80	5,78	5,75	5,80	5,74	5,70	5,71	5,67	5,8
Restauranger	0,92	0,94	0,97	0,93	1,01	0,97	0,95	0,97	0,92	0,9
Folköl	0,62	0,64	0,57	0,53	0,51	0,49	0,47	0,51	0,48	0,5
Oregistrerat	2,24	2,12	2,16	1,91	2,44	2,08	2,01	1,85	1,95	1,6
Resandeförsel	1,39	1,39	1,42	1,27	1,50	1,30	1,22	1,13	1,22	0,9
Smuggling	0,67	0,49	0,45	0,46	0,58	0,47	0,50	0,45	0,41	0,4
Hemtillverkning	0,13	0,21	0,19	0,13	0,17	0,17	0,18	0,16	0,20	0,2
Internet	0,05	0,02	0,10	0,05	0,19	0,13	0,10	0,12	0,12	0,1

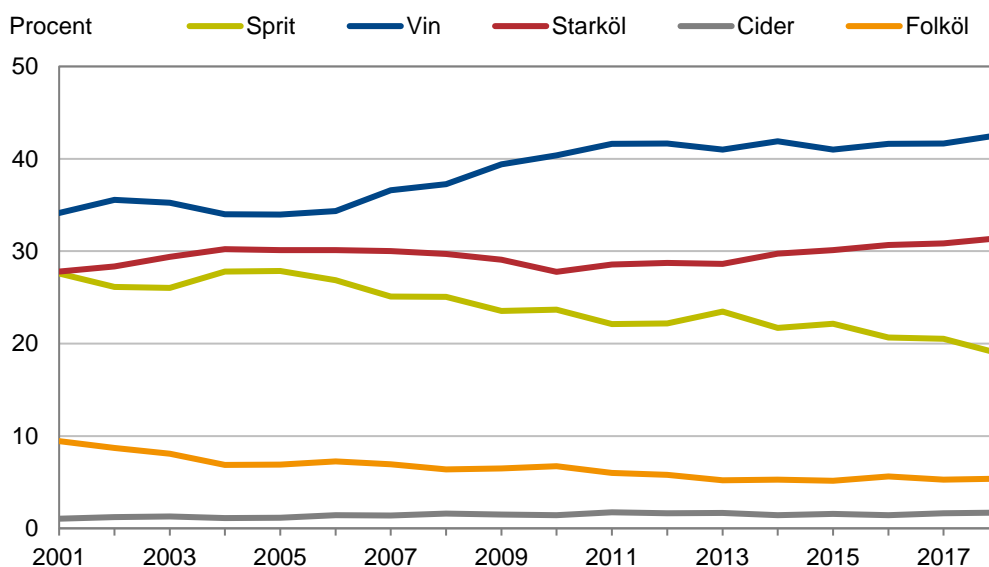
Källor: Monitormätningarna, Systembolaget, Folkhälsomyndigheten och Sveriges Bryggerier. På grund av avrundning är summan av delmängderna inte alltid identisk med totalsumman.

Förändringar i konsumtionen av olika dryckessorter

I figur 3 och tabell 2 redovisas hur konsumtionen av de olika dryckessorterna har varierat under perioden. Under 2018 stod vin för den största andelen av den totala alkoholkonsumtionen med ungefär 42,6 %, följt av starköl 31,4 %, sprit 18,9 %, folköl 5,4 % och cider med 1,7 %.

Som framgår av figur 3 har vinets andel av den totala konsumtionen ökat under perioden 2001–2018. Under de senaste 10 åren, sedan 2009, har vinets andel stigit med 3 procentenheter parallellt med att spritens andel har minskat med knappt 5 procentenheter. Starköl har ökat med drygt 2 procentenheter. Däremot har andelen cider varit relativt oförändrad under perioden. Folkölets andel av den totala konsumtionen har däremot minskat med drygt 1 procentenhet.

I tabell 2 redovisas utvecklingen av de olika dryckeskategorierna i ren alkohol per invånare 15 år och äldre under perioden 2009–2018. Under de senaste 10 åren har den totala konsumtionen minskat med ungefär 7 %. Det är framförallt konsumtionen av sprit och folköl som har sjunkit. Förändringarna är 25 % respektive 23 %. Konsumtionen av vin och starköl ligger däremot på stabila nivåer. Konsumtionen av cider steg något under perioden.

Figur 3. Den totala alkoholkonsumtionen, fördelad på olika dryckeskategorier i procent, 2001–2018. Uppgifterna är baserade på liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre. Uppgifterna för 2018 är preliminära.

Tabell 2. Alkoholkonsumtionen per dryck, totalt, registrerad och oregistrerad, under perioden 2009–2018, i liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre. Uppgifterna för 2018 är preliminära.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Totalt	9,54	9,50	9,47	9,12	9,75	9,27	9,13	9,04	9,02	8,8
Sprit	2,25	2,25	2,09	2,02	2,29	2,01	2,02	1,87	1,84	1,7
Vin	3,76	3,83	3,94	3,80	4,00	3,89	3,74	3,76	3,76	3,8
Starköl	2,77	2,64	2,70	2,62	2,79	2,76	2,75	2,77	2,78	2,8
Cider	0,14	0,14	0,16	0,15	0,16	0,13	0,14	0,13	0,15	0,1
Folköl	0,62	0,64	0,57	0,53	0,51	0,49	0,47	0,51	0,48	0,5
Registrerat	7,30	7,38	7,32	7,21	7,32	7,20	7,12	7,19	7,06	7,2
Sprit	1,13	1,11	1,05	1,05	1,06	0,99	1,00	1,00	0,99	1,0
Vin	3,31	3,40	3,47	3,43	3,50	3,46	3,40	3,39	3,36	3,4
Starköl	2,12	2,10	2,10	2,10	2,14	2,15	2,15	2,18	2,13	2,2
Cider	0,13	0,13	0,12	0,12	0,11	0,11	0,11	0,11	0,12	0,1
Folköl	0,62	0,64	0,57	0,53	0,51	0,49	0,47	0,51	0,48	0,5
Oregistrerat	2,24	2,12	2,16	1,91	2,44	2,08	2,01	1,85	1,95	1,6
Sprit	1,12	1,14	1,04	0,98	1,23	1,02	1,02	0,87	0,85	0,7
Vin	0,46	0,43	0,47	0,37	0,51	0,43	0,35	0,37	0,41	0,4
Starköl	0,65	0,54	0,60	0,52	0,65	0,61	0,60	0,60	0,66	0,6
Cider	0,01	0,01	0,04	0,03	0,05	0,02	0,04	0,02	0,03	0,0

Källor: Monitormätningarna, Systembolaget, Folkhälsomyndigheten och Sveriges Bryggerier.
På grund av avrundning är summan av delmängderna inte alltid densamma som totalsumman.

Referenser

Trolldal B & Leifman H (2017). *Alkoholkonsumtionen i Sverige 2017*. Rapport 175. Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning. Stockholm.

CAN (2018). Tabellbilaga till rapport 175:

<https://can.se/Publikationer/rapporter/alkoholkonsumtionen-i-sverige-2017/>